

INTEGRITEITBELEID

AMBTENAREN

GEMEENTE UDEN

INHOUDSOPGAVE

bladzijde

Wat is integriteit eigenlijk?	3
Actualiteit	4
Integriteitbeleid voor ambtenaren	5
Maatregelen verdere inbedding en actueel houden integriteitbeleid	9
Overzicht acties op gebied van integriteitbeleid	10

Bijlagen

1. Overzicht van kwetsbare functies ambtelijke organisatie
2. Gedrag en integriteitprotocol ambtenaren met bijbehorende verklaringen voor ambtenaren en ingehuurd krachten, gedetacheerde krachten en stagiaires
3. Verklaring Goed Gedrag (in arbeidsvoorwaardengesprek)
4. Verklaring Ambtseed (gemoderniseerd)
5. Regeling Openbaarmaking nevenwerkzaamheden ambtenaren met bijbehorend register
6. Register nevenwerkzaamheden ambtenaren, niet openbaar zijnde
7. Regeling melding financiële belangen ambtenaren
8. Privacyreglement Email- en Internetgebruik
9. Richtlijnen Social Media
10. Regeling Melding Vermoeden Misstand

Wat is integriteit eigenlijk?

De overheid is er voor de burger. Maar de overheid vraagt ook veel van de burger. Regels moeten worden nageleefd, belastingen betaald en boetes geïnd.

Voor handhaving en een correcte uitvoering van overheidstaken is een gezaghebbende en betrouwbare overheid vereist.

Het vertrouwen in de overheid staat en valt met integriteit. De samenleving moet kunnen vertrouwen op de onkreukbaarheid van ambtenaren en politieke ambtsdragers.

Integriteit is een groot woord voor iets dat eigenlijk redelijk eenvoudig is. Integer handelen houdt in dat je je functie adequaat en zorgvuldig uitoefent, met inachtneming van je verantwoordelijkheden en de geldende waarden en normen van 'goed ambtenaarschap' of 'goed bestuurschap'.

Kernbegrippen hierbij zijn: professionaliteit, dienstbaarheid, onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid. Integriteit houdt in dat je de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt aanvaardt en dat je bereid bent om daarover rekenschap af te leggen.

Deels zijn de waarden en normen van integriteit uitgewerkt in gedragscodes die concreter aangeven wat wel moet en niet mag. Het is echter niet mogelijk om voor elke specifieke situatie exact te beschrijven wat wel en niet mag. In veel zaken zal het onderscheid tussen integer en niet-integer handelen heel helder zijn (bijvoorbeeld het gebruik van spullen van de baas voor privédoeleinden), maar in de dagelijkse praktijk zijn er ook veel twijfelgevallen of dilemma's. Kun je wel of niet deelnemen aan een feest dat door een bedrijf wordt georganiseerd waar jouw organisatie zaken mee doet? Voor je netwerk is het van belang, maar je kunt er ook door in een ongewenste positie terechtkomen.

Integer gedrag heeft alles met jezelf te maken, met je eigen verantwoordelijkheid. Belangrijk is dat je over de gemaakte keuzes verantwoording kunt afleggen. En de werkgever dient je daarbij te helpen door middel van het voorhouden van de gewenste waarden en normen en je inzicht te geven in integriteitrisico's.

De gemeente Uden staat op het gebied van integriteit voor:

OPENHEID EN TRANSPARANTIE IN AL HUN ACTIVITEITEN.

***DE BESTUURDERS EN AMBTENAREN HANDELEN OP EEN MOREEL VERANTWOORDE
WIJZE EN OP BASIS VAN ALGEMEEN AANVAARDE SOCIALE EN ETHISCHE NORMEN.***

Actualiteit

In april 2006 spraken de VNG, het Interprovinciaal Overleg, De Unie van Waterschappen, de Raad van Hoofdcommissarissen, het Korpsbeheerdersberaad en de minister van Binnenlandse Zaken 18 basisnormen af voor het binnen hun organisaties op te zetten integriteitbeleid. Van deze 18 basisnormen zijn er 13 voor ambtenaren en 5 voor politieke ambtsdragers.

In begin 2010 heeft de onderzoeksgroep Integriteit van Bestuur van de Vrije Universiteit van Amsterdam onderzoek gedaan naar de stand van zaken van de integriteit bij gemeenten. Duidelijk is dat het lokaal bestuur grote vorderingen heeft gemaakt in aandacht voor integriteit en integriteitbeleid. Het besef van het belang van integriteit en de noodzaak er serieus aandacht aan te besteden is onder direct betrokkenen en leidinggevenden breed aanwezig. Dat geldt zowel voor het lokale politieke als het ambtelijke bestuur, voor instrumenten gericht op regels, procedures, normen en sancties en de gerichtheid op het tegengaan van schendingen) als voor initiatieven gericht op bewustwording en moreel besef om integriteitproblemen te voorkomen.

De belangrijkste conclusies van het VU onderzoek zijn:

- Gemeenten hebben in de afgelopen jaren op grote schaal het wettelijk verplichte beleidsinstrumentarium hebben ingevoerd (4% van de gemeenten heeft nog geen integriteitbeleid vastgesteld).
- Ondanks de aanwezigheid van gedragscodes, protocollen en andere beleidsinstrumentarium gemeenten nog worstelen met het onder de aandacht houden van integriteitvraagstukken.
- Integriteit vraagt om continue bestuurlijke aandacht en dus om een bedrijfscultuur waarin men elkaar durft aan te spreken op elkaars gedrag en waar misstanden open en transparant worden geadresseerd.
- Aanwezigheid van protocollen alleen is niet voldoende.
- Nog niet overal aanwezigheid van integriteitcoördinatoren en vertrouwenspersonen.

In de loop van 2011 zal de VNG actief met gemeenten aan de slag gaan om een impuls te geven voor de verdere operationalisering van het integriteitbeleid bij gemeenten.

In de tussentijd staat het verder operationaliseren van het integriteitbeleid bij de gemeente Uden centraal.

Hieronder wordt ingegaan op de basisnormen voor zowel politieke ambtsdragers als voor ambtenaren en de huidige stand van zaken als mede de te nemen acties.

Integriteitbeleid voor ambtenaren

De 13 basisnormen voor ambtenaren van gemeenten zijn:

1. Aandacht voor integriteit door
 - a. schriftelijke vastlegging van integriteitaspecten
 - b. periodiek onderzoek naar kwetsbare handelingen, functies en processen
 - c. verzamelen op een centraal punt van aan integriteit gerelateerde informatie
 - d. betrokkenheid van de politieke organen in de organisatie.
2. Vaststellen van gedragscodes voor medewerkers
3. Onderzoeken bij werving en selectie door in de selectieprocedures controles op te nemen van relevante documenten, referenties, een verklaring omtrent het gedrag te vragen.
4. Kwetsbare functies aan te wijzen waar inbreuk op integriteit zich aan kan dienen.
5. Bij indiensttreding de eed of belofte af te leggen.
6. Een meldingsregister van nevenwerkzaamheden vast te stellen en de meldingen ook actueel te houden en openbaar te maken.
7. Een regeling vaststellen voor de melding van financiële belangen en transacties in effecten vooral voor daartoe aan te wijzen functies.
8. Maatregelen gericht op informatiebescherming treffen door het binnen de organisatie vaststellen van voorschriften over het kennisnemen van of omgaan met vertrouwelijke informatie door onbevoegden.
9. Regels vaststellen over het aannemen van relatiegeschenken en uitnodigingen.
10. Het vaststellen van een inkoop- en aanbestedingsprocedure.
11. Het aanstellen van een vertrouwenspersoon voor integriteit.
12. Te voorzien in een meldingsprocedure bij het vermoeden van een misstand (klokkenluiderregeling) met toegang tot een onafhankelijke instantie.
13. Een schriftelijke procedure vast te stellen met een handelwijze bij aantasting integriteit of vermoedens daarvan.

De gemeente Uden voldoet aan een aantal hierboven genoemde basisnormen.

Hieronder treft u een overzicht aan.

Basisnorm 1 Hieraan wordt gedeeltelijk voldaan. De schriftelijke vastlegging van integriteitaspecten vindt plaats in het integriteitbeleid en daarmee verband houdende regelingen van de gemeente als in circulaire en beleidsnota's van de VNG. De aan integriteit gerelateerde informatie is voor medewerkers beschikbaar op intranet.

Basisnorm 2 Gedragscode voor ambtenaren bij de gemeente Uden. Op 10 oktober 2006 is een gedragscode integriteit voor bestuurders en medewerkers van de gemeente Uden door het college vastgesteld. Deze code dient geactualiseerd te worden.

Basisnorm 3 Onderzoeken bij werving en selectie door in de selectieprocedures controles op te nemen van relevante documenten, referenties, een verklaring omtrent gedrag te vragen. In de nieuwe nota Werving en Selectie vastgesteld op 1 februari 2011, zijn al deze aspecten opgenomen.

Basisnorm 5 Bij indiensttreding de eed of belofte af te leggen. Dit vindt plaats.

- Basisnorm 8** Hieraan wordt gedeeltelijk voldaan. Artikel 3 van de Gedragscode voor bestuurders en medewerkers (openbaarheid en vertrouwelijke informatie) / Privacyreglement e-mail en internet (2001) / toegangsbeveiliging / beveiliging communicatie- en computerapparatuur.
- Basisnorm 9** Regels over het aannemen van relatiegeschenken en uitnodigingen zijn opgenomen in de gedragscode integriteit (artikel 1)
- Basisnorm 10** De gemeente beschikt over een actueel Inkoop en Aanbestedingsbeleid
- Basisnorm 12** Regeling Klokkenluiders gemeente Uden. Deze regeling dateert van 10 december 2003 en dient te worden geactualiseerd.

Zoals uit bovenstaande opsommingen blijkt, voldoet de gemeente Uden nog niet aan alle afgesproken basisnormen voor ambtenaren.

Hieronder wordt nader ingegaan op de basisnormen waaraan nog *niet* wordt voldaan.

BASISNORM 1: AANDACHT VOOR INTEGRITEIT

Hieraan wordt gedeeltelijk voldaan. De schriftelijke vastlegging van integriteitaspecten vindt plaats in het integriteitbeleid en daarmee verband houdende regelingen van de gemeente als in circulaire en beleidsnota's van de VNG. De aan integriteit gerelateerde informatie is voor medewerkers beschikbaar op intranet.

Periodiek dient er een onderzoek plaats te vinden naar kwetsbare handelingen, functies en processen. Aangezien er nog vorm moet worden gegeven aan enkele andere basisnormen, wordt in het plan van aanpak aangegeven wanneer kan worden gestart met dit onderzoek.

Ten aanzien van de betrokkenheid van de politieke organen in de organisatie wordt het volgende opgemerkt. Met politiek orgaan wordt bedoeld het college van burgemeester en wethouders van de gemeente. De verantwoording over het integriteitbeleid kan worden opgenomen in het (sociaal) jaarverslag of in het burgerjaarverslag.

Om continue aandacht te hebben voor integriteit is van belang om de volgende aanvullende maatregelen te treffen aanvullend op de gedragscodes en procedures, te weten:

- a. Aanstellen van een coördinator integriteit
- b. Aansluiting bij de helpdesk voor het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten (BING). Hier kunnen bestuurders, managers en medewerkers vragen stellen op het gebied van integriteitdilemma's. Deze helpdesk kan tevens fungeren als extern vertrouwenspersoon op het gebied van integriteit.
- c. Jaarlijks overleg tussen burgemeester, griffier, gemeentesecretaris en coördinator P&O over de eventuele voorkomende integriteitgevallen en bepalen van maatregelen om deze te voorkomen.
- d. Belangwekkende informatie over integriteit opnemen in de begroting/ jaarrekening en het sociaal jaarverslag.
- e. Jaarlijkse actualisatie van de regelingen op het gebied van integriteit.
- f. Integriteit als vast agendapunt in het afdelingsoverleg en het managementoverleg.
- g. Publicatie notitie integriteit, gedragscodes e.d. op de website en op intranet.

BASISNORM 4: KWETSBARE FUNCTIES AANWIJZEN

Beoordeeld wordt welke functies binnen de organisatie als kwetsbaar dienen te worden aangemerkt. Kwetsbare functies zijn functies, die extra risico's op integriteitbreuken met zich brengen in verband met onder meer het werken met gevoelige informatie, het kunnen beschikken over geld en de omgang met zakelijke relaties.

Na het vaststellen van de kwetsbare functies binnen de organisatie, houdt de organisatie een overzicht van deze functies bij en treft maatregelen ter voorkoming van integriteitbreuken bij kwetsbare functies. De risico's die het hebben van kwetsbare functies met zich meebrengen, kunnen worden geminimaliseerd door functieroulatie, functiescheiding en screening van kandidaten.

Hierbij treft u een overzicht van kwetsbare functies aan.

BASISNORM 6 : MELDINGSREGISTER VAN NEVENWERKZAAMHEDEN

Er bestaat een verplichte melding van nevenwerkzaamheden die raakvlakken hebben met de functieervulling. Bij indiensttreding vindt een inventarisatie plaats van de nevenwerkzaamheden van de ambtenaar. Er wordt nog niet voldaan aan de volgende aspecten:

- a. Geactualiseerd overzicht bijhouden van gemelde nevenwerkzaamheden (zie voorbeeld)
- b. Nadere regeling voor verplichte openbaarmaking van gemelde nevenwerkzaamheden voor het management.

BASISNORM 7: MELDING FINANCIËLE BELANGEN AMBTENAREN

Er dient een regeling te zijn voor verplichte melding van financiële belangen en transacties in effecten. Deze treft u hierbij aan.

BASISNORM 8: MAATREGELEN GERICHT OP INFORMATIEBESCHERMING

De eisen zijn dat de organisatie voorschriften vaststelt over het kennisnemen van of omgaan met vertrouwelijke informatie. Verder dienen er maatregelen worden getroffen die beogen te voorkomen dat onbevoegden derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen.

Hieraan wordt gedeeltelijk voldaan. Artikel 3 van de Gedragscode voor bestuurders en medewerkers (openbaarheid en vertrouwelijke informatie) / Privacyreglement e-mail en internet (2001) / toegangsbeveiliging / beveiliging communicatie- en computerapparatuur.

Andere nog te treffen maatregelen zijn, het cleandeskbeleid, het laten ondertekenen van een geheimhoudingsverklaring van ingehuurde, gedetacheerde medewerkers en het omgaan met social media.

BASISNORM 11: AANSTELLEN VERTROUWENSPERSOON INTEGRITEIT

Het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten (BING) biedt gemeenten eerstelijns ondersteuning aan op het terrein van integriteitvraagstukken.

Het is mogelijk om een abonnement af te nemen voor alle ambtenaren (Helpdesk Integriteit). Deze Helpdesk fungeert als vraagbaak, als overlegmogelijkheid, meldingsmogelijkheid en kan tevens aanvullend de dienstverlening bieden van formele vertrouwenspersoon integriteit en als meldpunt in het kader van de klokkenluiderregeling.

Door het afnemen van een abonnement voor alle ambtenaren als ook de aanvullende dienstverlening af te nemen van formele vertrouwenspersoon integriteit en als meldpunt in het kader van de klokkenluiderregeling, wordt aan deze basisnorm 11 voldaan.

Bovendien is daarmee de objectiviteit en de deskundigheid gewaarborgd.

BASISNORM 12: MELDINGSPROCEDURE BIJ VERMOEDEN MISSTAND

Hiermee wordt bedoeld de zgn. Klokkenluiderregeling. De huidige regeling dateert van 2003.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft samen met vakorganisaties de bestaande gemeentelijke regeling voor klokkenluiders eind 2010 vernieuwd. Deze nieuwe regeling "Melding Vermoeden Misstanden" treft u hierbij aan.

BASISNORM 13: HANDELWIJZE BIJ AANTASTING INTEGRITEIT OF VERMOEDENS

De eis is dat de organisatie een schriftelijk vastgelegde procedure heeft voor het verrichten van een onderzoek, nadat een vermoeden van misstand (melding/ signaal van een vermoeden van integriteitbreuk) gemeld is.

Het onderzoek kan leiden tot de conclusie dat er sprake is van een integriteitbreuk. In een dergelijk geval wordt overwogen, een disciplinaire straf op te leggen, de politie in te schakelen, een rechtszaak te beginnen e.d. Hiervoor is binnen de organisatie een schriftelijk vastgelegde procedure aanwezig.

De nieuwe regeling Melding Vermoeden Misstanden (december 2010) biedt op een aantal essentiële punten meer ondersteuning voor melders van misstanden. Op basis van de nieuwe regeling kunnen ook uitzendkrachten of gedetacheerden een misstand melden. Daarnaast kan een misstand nog tot een jaar na beëindiging van het dienstverband worden gemeld. Ook de vertrouwelijkheid is beter geborgd. De melding is altijd vertrouwelijk tenzij de melder geen bezwaar heeft tegen bekendmaking.

Maatregelen verdere inbedding en actueel houden integriteitbeleid

Verdere implementatie

1. Bespreken notitie Integriteitbeleid ambtenaren gemeente Uden 2011 met daarbij behorende stukken in het managementteam, met de ondernemingsraad en in het college.
2. Vaststellen notitie Integriteitbeleid ambtenaren gemeente Uden 2011 door het college na instemming van de ondernemingsraad.
3. Interne en externe publicatie van het nieuw vastgestelde integriteitbeleid.
4. MT-leden bespreken het nieuwe integriteitbeleid en de geldende normen in het werkoverleg.
5. Workshop Integriteit geven aan de medewerkers.
6. Aansluiting bij de helpdesk voor het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten (BING). Hier kunnen alle managers en ambtenaren vragen stellen op het gebied van integriteitdilemma's.
7. Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten (BING) aanwijzen als extern vertrouwenspersoon op het gebied van integriteit en als meldpunt in het kader van de zgn. Klokkenluiderregeling.

Actueel en Levend houden

Integriteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van politiek, bestuur en ambtelijke organisatie.

Hoe houden we integriteit in de organisatie van Uden actueel?

Om continue aandacht te hebben voor integriteit is van belang om de volgende aanvullende maatregelen te treffen aanvullend op de gedragscodes en procedures, te weten:

- De griffier en de gemeentesecretaris zien toe op de juiste wijze van implementatie van het vastgestelde integriteitbeleid en dragen zorg voor de coördinatie van het integriteitbeleid.
- Jaarlijks overleg tussen burgemeester, griffier, gemeentesecretaris en coördinator P&O over de eventuele voorkomende integriteitgevallen en bepalen van maatregelen om deze te voorkomen.
- Belangwekkende informatie over integriteit opnemen in de begroting/ jaarrekening en het sociaal jaarverslag (opnemen in jaarlijkse P&C cyclus).
- Jaarlijkse actualisatie van de regelingen op het gebied van integriteit.
- Integriteit als vast agendapunt in het afdelingsoverleg en het managementoverleg twee keer per jaar.
- Leidinggevenden bespreken integriteit in selectieprocedures en bij de jaarlijkse HRM-cyclus.

**OVERZICHT TE NEMEN ACTIES OP HET GEBIED VAN
INTEGRITEITBELEID AMBTENAREN**

<u>ACTIE</u>	<u>DOOR WIE</u>	<u>REALISATIEDATUM</u>
Bespreken notitie Integriteitbeleid ambtenaren in het managementteam, met de OR en in het college	Gemeentesecretaris c.q. WOR-bestuurder en coördinator P&O	MT akkoord 28-09-2011 OR akkoord 29-11-2011
Vaststellen notitie Integriteitbeleid ambtenaren met bijbehorende stukken o.a. gedragscodes	College	Besluit college 13-12-2011
Interne en externe publicatie nieuw vastgesteld integriteitbeleid ambtenaren	Gemeentesecretaris en coördinator P&O i.o.m. Communicatie	31 januari 2012
Bespreken nieuw integriteitbeleid in werkoverleg	MT-leden	1 ^e kwartaal 2012
Aansluiting bij helpdesk BING/ Aanwijzen BING als extern vertrouwenspersoon en als meldpunt in het kader van integriteit respectievelijk klokkenluiderregeling	Coördinator P&O	Direct na besluitvorming
Periodiek onderzoek naar kwetsbare handelingen, functies en processen	Management Gemeentesecretaris College	Jaarlijks in maart
Workshop integriteit medewerkers	Cluster P&O	1 ^e kwartaal 2012
Integriteit als vast agendapunt in afdelingsoverleg en managementoverleg	Gemeentesecretaris/ MT-leden	Twee keer per jaar
Overleg integriteitteam (burgemeester, griffier, gemeentesecretaris, coördinator P&O) Rapportage aan gemeenteraad, college en ondernemingsraad	Zie deelnemers	Jaarlijks in november
Actualisatie regelingen op het gebied van integriteit	Griffie en P&O	jaarlijks